

13 okt. 1938.

## Danskene beskylder nordmennene for nye „okkupasjoner“ på Øst-Grønland.

Bare en strid om utstrekningen av fangstrettigheter, som Øst-Grønlands-avtalen gir adgang til, erklærer dosent Hoel.

Bergen, 12. oktober.

Ifølge Kristeligt Dagblad i København skal nordmennene ha gjort et nytt fremstøt på Øst-Grønland og okkupert nye fangstområder i områder hvor det hevdes danskene har uomtvistelige rettigheter. Det danske fangstselskaps Nanoks radiostasjon på Hochsteter Forland har nemlig meddelt at den norsk-franske Micard-ekspedisjon har etablert fire fangststasjoner i området omkring Danmarkshavn på 76 gr. 34 min. til 77 gr. 16 min. n. br. hvor det finnes gamle danske stasjoner. Likeledes skal ekspedisjonen ha okkupert et område for norsk grubedrift, noe som danskene hevder de ikke har rett til ifølge Øst-Grønlandstraktaten, som bare omfatter jakt- og fiskerivirksomhet.

Direktør Jennow i Nanok uttaler til bladet at denne okkupasjon er av samme slag som den som fant sted i 1933 i et sydligere dansk

fangstområde. Direktøren var forbauset over det som er skjedd, idet den norske ekspedisjon på forhånd skulde avgi en erklæring om ikke å drive fangstvirksomhet.

\*

Dosent Hoel som nettop er kommet hjem fra en kongress i Roma, kjente ikke til meddelelsen om de påståtte norske okkupasjoner. Han var heller ikke forbauset over dem.

På spørsmål om det er riktig at nordmennene på forhånd skulde ha erklært at de ikke vilde drive fangstvirksomhet, svarer dosenten: Nei. Tvertimot blev det tatt med øvede fangstfolk i den uttrykkelige hensikt å etablere fangstvirksomhet i nye områder. Dosent Hoel kunde bare på grunnlag av den danske meddelelse ikke uttale sig om hvorvidt nordmennene i dette spesielle tilfelle hadde krenket danske rettigheter. Sannsynligvis er det litt rett til begge sider.

Ifølge Øst-grønlandavtalen har vi rett til å ta i besiddelse land for fangstvirksomhet, men m. h. t. ut-

strekningen av fangstterrenget er det vanskelig å avgjøre hvor omfattende dette er. En må huske på at Øst-Grønland i denne henseende nærmest er å regne som herreløst land med forhold omtrent som på Svalbard før vår overhøyhetsrett. Den gang var det stadig stridigheter om omfanget av gruberettigheter. Enkelte forsøkte å ta kolossale områder og måtte finne sig i at andre trengte sig inn og bestred deres rettigheter. Dosenten pointerte videre at det i tilfelle ikke er tale om noen statsrettlig okkupasjon, men en okkupasjon til bruk av fangstterreng. Slik foregår jo stadig, sier han.





ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet: **strablade**

APR. 1938

# **NORDMÆNDENE ER ATTER PAA KRIGSSTIEN**

## **De vil besætte Danmarks-Havn**

**D**ET hører til de gode Sider ved dansk Mentalitet, at vi tager Tingene nogenlunde roligt og ikke farer op hvert Øjeblik, men mon der ikke var Grund for dansk Offentlighed til alligevel at være lidt mere vaagen og agtpaagivende over for det, som Nordmændene er i Færd med at lave i Nordøstgrønland.

Der er mange her i Danmark, som har faaet den Opfattelse, at Østgrønlandsdommen i Haag afsluttede Norges Planer i Østgrønland. Hvis man følger den norske Presse, vil man hurtigt se, at dette ikke er Tilfældet. Tværtimod.

### **Norsk Initiativ for franske Penge**

I Øjeblikket er man i Norge ved at forberede en norsk Besættelse af det Omraade, hvor Mylius Erichsens Danmarks-ekspedition gjorde sin Indsats.

Man har, som det har været nævnt i et Telegram fra Oslo, faaet en fransk Financier, den franske Grev Gaston Micard, der som Efterkommer efter Suezkanalens Bygmester Lesseps har ubegrænsede Pengemidler til sin Raadighed. For franske Penge udrustes et Eks-

peditionsskib, men samtidig købes ogsaa i U. S. A. en stor amerikansk Flyvemaskine, og det er Meningen at lade den flyve store Dele af et omfattende Udstyr i Land, idet man vil opføre 3 Stationer og 2 Radiostationer i Distriktet fra Danmarks-havn og nordpaa.

\*

Der er bestilt 3 sammensættelige Træhuse, 2 Radiostationer, 2 Kraftstationer, 10 Tons Proviant, 500 kg Ammunition, 3 Tons Benzin og Olie, 800 kg Reservedele, en lille Traktor, nye Strømlinjeslæder o. s. v.

### **Nyt Fremstød**

I Forvejen har Nordmændene 2 Radiostationer i Drift i de to tidligere okkuperede Distrikter, nemlig langt mod Syd, sydligere end den danske Koloni Angmagssalik, Torgilsbu, med 3 Mands Besætning, og Myggbukta i Mackenziebugten

med noget større Mandskab. Planmæssigt søger man at sætte sig fast fordelt over hele Østgrønland fra Nord til Syd, altsammen i Kraft af Østgrønlandstraktaten, der løber 6 Aar endnu.

Horn.





ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

*Summen af alle indsendte*  
Bladet:

Ekstrablade

skriver den

5 FEB. 1935

## EN GRØNLANDS-SAL PAA CHRISTIANSBORG

Som et synligt Minde om Haag-Sejren og en stadig  
Erindring om vor store Koloni.

DET er blevet besluttet, at Christiansborg Slot skal have en *Grønlands-Sal*, og efter hvad vi erfarer, er der sket Henvendelse til en Række af vore Grønlands-Malere om at komme med Forslag og Tilbud — bl. a. *Harald Moltke, Emanuel A. Petersen, Ernst Hansen og Sigurd Schou.*

Salen ligger lige ved Udenrigsministeriets Kontor og skal kunne anvendes

til Repræsentation ved festlige Lejligheder.

Kunstnernes Forslag er nu Genstand for nærmere Overvejelse, men den endelige Fordeling af Arbejdet er endnu ikke sket.

Salens Billeder vil dels forme sig som et synligt Minde om Haag-Sejren og dels som en varig Erindring om vor store Koloni.

Horn.



ST. REGNEGÅDE 2. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

skriver den 30 MAJ 1934

# NORSK

## Danmarks Indsats skal forties

Etejendommeligt norsk  
Forsøg paa at berøve  
Danmarks Andel i de  
store Forsteningsfund  
i Østgrønland

NORSK „Aftenposten“ bringer en stor Artikel, hvori man første Gang faar en samlet populær Oversigt over de mange epokegørende Forsteningsfund, der i de sidste Aar er gjort i Østgrønland af Videnskabsmændene fra Dr. Lauge Kochs Ekspeditioner.

Artiklen er skrevet af Bestyreren af Paleontologisk Museum, Dr. Anatol Heintz, og hedder: „Hvad har man egentlig fundet paa Grønland?“, og det er ikke mindst interessant, at Forfatteren har kunnet gennemføre hele sin lange Oversigt uden et eneste Sted at nævne Dr. Koch eller nogen anden dansk Forsker. Hele Æren for Fundene lægges hos Svenskerne: — „de, som i virkeligheden har greie på saken, og som driver med undersøkelserne, og da først og fremst professor Stensjö i Stockholm...“

Fra dansk Side vil man ikke underkende de svenske Videnskabsmænds store Indsats som Deltagere i de danske Ekspeditioner, og kan det glæde Nordmændene inden for deres lille Domæne at skjule den danske Indsats, skal det være dem vel undt. Den internationale Videnskab ved, hvorledes Sagen ligger.

Dr. Heintz opger, at Fundene i Grønland har vist, at der har levet firfodede Dyr paa Jorden, længe før man havde troet. De Forsteninger i Devonlag, man har fundet, viser en meget primitiv Dyreform, som maa have stammet fra en endnu ældre Urform, og man har samtidig konstateret et tydeligt Slægtskab mellem Lungfiskene og de første firfodede Landdyr, Panserpadderne.

Artiklen er fuld af Begejstring over den videnskabelige Viden, Fundene har sikret, og det er da i alt Fald glædeligt, selv om det aabenbart er et uartigt Ord at nævne Danmark i nærmere Forbindelse med Fundene.

Horn.





ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

**Ekstrabladet**

skriver den 18 APR. 1934

## FEJLEN I PARIS

**En tilfredsstillende Erklæring fra det danske Bennetts Chef**

I ANLEDNING af vor Kritik i Gaar af et fransk Turisthæfte, der bl. a. omtalte Østgrønland som norsk, har vi i Dag fra Direktør Niels Gjerløv, Chefen for det danske „Bennett“, modtaget en Erklæring, hvori Direktøren meddeler, at han straks har undersøgt Sagen og derefter kan oplyse følgende:

„Hverken Bennetts Kontor i Paris eller andre af Firmaets Kontorer har nogen Sinde arrangeret eller medvirket i Ordningen af Jagtekspeditioner til Østgrønland. Den Artikel, som EKSTRABLADET refererer til i „Les Beaux Voyages“, er underskrevet Mathilde Smet, der Sommeren 1933 ledsagede sin Broder, M. Micard, paa en Rejse til Nord-Østgrønland. Denne Tur foretoges af Franskmanden M. Micard helt for egen Regning, og alle Arrangementer blev truffet af ham direkte med Rederiet for det Skib, han anvendte. Ingen af Bennetts Kontorer har haft noget som helst med Arrangementet af M. Micards Jagtekspedition at gøre.

Den Annonce, som findes optaget i „Les Beaux Voyages“ under nævnte Artikel, refererer til en Jagtekspedition til Spitsbergen og Pakisen, som Bennetts Kontor i Paris indbyder til i Lighed med, hvad Firmaet har gjort mange Gange før.

Jeg er helt enig med EKSTRABLADET i, at Madame Smets Artikel ikke burde have været optaget i „Les Beaux Voyages“ uden væsentlige Rettelser, som af EKSTRABLADET paapeget, og hvilket vi har tilkendegivet over for vort Kontor i Paris. Ligeledes har vi over for dette paapeget, at Læserne af Tidsskriftet maa faa det Indtryk, at den averterede Jagtekspedition gaar til Østgrønland, fordi Annoncen er placeret lige efter nævnte Artikel. Imidlertid gaar som ovenfor nævnt Ekspeditionen til Spitsbergen og Pakisen og ikke til Østgrønland.“

...efter denne tilfredsstillende Erklæring er vi for vort Vedkommende færdige med Sagen, idet vi dog gaar ud fra — som vi i Gaar skrev — at Udlæveringen i Paris af et Hæfte med saa fejlagtigt Indhold straks standses.

Horn.





ST. REGNEGADE 2. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,895

Bladet:

Ekstrabladet

den 17 APR 1934

# PARIS TROR ØSTGRØNLAND ER NORSK

En højst beklagelig Artikel i det franske  
Bennett's Turistblad „Les Beaux Voyages“

*Franskmændene indbyder til at skyde Isbjørne  
og Muskusokser i det norske Østgrønland!*

EN LÆSER sender os med alle Tegn paa oprigtig Forargelse det nye Numer af Bennetts franske Turistblad „Les Beaux Voyages“, hvori der findes en stor Artikel om Østgrønland, afsluttet med en Meddelelse om, at Bennett paatager sig Arrangement af Jagtekspeditioner, hvor der vil blive rig Lejlighed til at skyde Isbjørne, Muskusokser og Søler.

Det opsigtsvækkende ved den tre Sider lange Artikel er, at den — skønt Turistbladet er udsendt i Foraaret 1934 — fuldstændig overser den Kendsgerning, at de norske Okkupationer i Østgrønland for et Aar siden er kendt døde og magtesløse.

## Norsk-norsk over det hele

Ord som „Danmark“ eller „dansk“ forekommer overhovedet ikke i Artiklen, hvorimod den oplyser, at forskellige østgrønlandske Distrikter er okkuperede af Nordmænd. Der tales om de norske Flyvere, der kortlægger Landet, om Forbindelse med Oslo o. s. v., og det angives, at en Rejse, som skildres i Artiklen, er sket i Sommeren 1933 — paa et Tidspunkt, da Østgrønlands Danskhed for længst var fastslaaet over for Alverden gennem Dommen i Haag.

Det danske Bennett-Kontor har intet med Artiklen eller Tidsskriftet at skaffe, da Kontoret i Paris ledes selvstændigt af en Nordmand, og en forstaaende Mand som Direktør Gjersøe, der har en stor dansk Kundekres, vil utvivlsomt være den første til at beklage den uheldige Episode.

Fra dansk Side maa man imidlertid kraftigt henstille til Bennett-Organisationen, at Udleveringen af det paagældende Numer standses, og samtidig er der Grund til at vende sig imod de Jagtekspeditioner, hvortil der indbydes fra Bureauets Side.

## De usmagelige Turist-Jagtrejser

Den dansk-norske Traktat af 1924 giver Nordmændene visse Rettigheder, men den giver dem ingen Ret til at udstrække dem til Turister af andre Nationer, der som en ren og skær Sommerfornøjelse skal op til Østgrønland for at plaffe løs paa den i Forvejen af Nordmændene gifthærgede Vildtbestand.

Som en Opmuntring til Lysthavende bringer Turisthæftet et Billede af en lille Isbjørneunge, der fanges med Lasso, og Jagten omtales som „enestaaende i Verden“.

De danske Frednings- og Jagtbestemmelser, der længe har været bebudet, er aabenbart haardt tiltrængt!

Horn.



"Gronlands posten" 16/7-3

## Hvem er beskidt?

Gronlands post 16/7-3

Fra en leser av »Sjømannspos-  
ten har vi mottatt følgende, som  
en danske har sendt »Tidens  
Tegn«.

Hr. redaktør!

En mageløs Frækhed er det, i  
beskidte Nordmænd udviser i  
Grønlandsspørsmaalet. En fræk,  
paagaende og uholdbar Paa-  
stand, fostret af lavpandet Tæn-  
kemaade er det, som i den sidste  
Tid har givet sig Udslag ved  
eders aggressive Aktion mod Dan-  
mark.

Dette er, kort og godt, det Ind-  
tryk i beskidte og frække Nord-  
mænd har gjort paa de fleste ret-  
tænkende Danske, i det østgrøn-  
landske Spørsmaal.

Dette her kan De ogsaa, hvis De  
gider, vise Advokat Gustav Sme-  
dal. Han kommer ind under sam-  
me Kategori.

Peter Wetcher,  
Raadhuspladsen 47,  
København.

Vår hjemmelsmann skriver.

»De beskidte« nordmenn bur-  
de nu sette en stopper for danske-  
es frekkhet like over for Nor-  
ge. Norge har alltid ligget åpent  
for danske forretningsmenn. Vi  
hjemsokes daglig av danske  
agenter, og de er frekke nok til  
å forsøke sig med å smugle sine  
varer på oss under betegnelsen  
norsk.

Hvad skal vi si om ukebladene  
»Allers«, »Hjemmet«, »Vaare  
Damer«, »Vaare Herrer« og hvad  
de nu heter alle sammen. Er det  
ikke en skam at vi her i Norge  
skal la oss pådutte alt dette dan-  
skeskrapet.

Når vi norske til en forandring  
vil forsøke å være litt selvstendi-  
ge, da skriker Nordens jøde, dan-  
skene op og æreskjeller oss for  
»Beskidte Nordmænd«.

Det er vist ikke nødvendig å  
nevne mer om danskene og deres  
goder her i landet. Efter det som  
har hendt, og efter de mange ube-  
herskede presseartikler som er  
servert om Norge i danske avi-  
ser, burde vi stenge våre dører  
for enhver danske. Kanskje de  
vilde bli noget lavere i hatten enn  
de er i øieblikket.

Også en del svenske aviser har  
forsøkt å tale nedsettende om  
Norge i anledning okkupasjonen  
på Grønland. Det er soleklart at  
svenskene er misundelige på  
nordmennene. Danskene har de  
aldri fryktet, men de har alltid  
ligget på lur efter nordmennene.

Vi har ikke bruk for danskene,  
men danskene har sikkert bruk  
for oss. Og allikevel våger det  
pakket å være storkjøftet.

Sjømann.

Enig!

Red.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11.995

Bladet:

Ekstrablade

skriver den

10. JULI 1921

# RHOELS FORTID

Den svenske Professor BACKLUND  
fortæller „Ekstrabladet“ om  
Docent Hoels Meriter før Verdenskrigen

Da Hoel rejste  
til St. Petersburg  
for at sværte  
Svenskerne

„Han er fuld  
af Usandhed“

Danmarks  
Værdighed kan  
drives for vidt



Prof. Backlund.



Docent Hoel.

EN af de Svenskere, der kender Forholdene i Østgrønland oedst, er den fremragende Videnskabsmand, Professor Backlund ved Uppsala Universitet.

Professor Backlund var med paa Dr. Lauge Kochs forrige Østgrønlands- Ekspedition, — han deltog i det store Kortlægningsarbejde, hvis Resultat nu foreligger, og da Koch nylig startede med sine to Ekspeditionsskibe, kom Backlund efter Opfordring til København for at gennemgaa de allerede foreliggende Resultater med de unge Videnskabsmænd og for at hjælpe med Tilrettelæggelsen af det fælles Grundlag for Arbejdet i de 3 Aar.

## Det ligner Norge.

I Dag, da Norges Okkupation af de østgrønlandske Distrikter synes at skulle faa sin officielle Bekræftelse, har EKSTRABLADET telefonisk spurgt Professor Backlund, hvad han mener om Okkupationsspørgsmaalet.

— Det ligner Norge, — eller rettere Hoel, — siger Professoren. Et Par af vore svenske Dagblade ringede i Aftes til mig og spurgte mig til Raads i Anledning af, at de fra den energisk arbejdende norske Pressetjeneste havde modtaget en Artikel af Docent Hoel om Østgrønland. Jeg raadede dem fra at tage Hr. Hoels Skrivelser, for jeg har ikke glemt Hr. Hoels Fortid.

Da Hoel vilde reducere svensk Videnskab til Nul og Nichts.

— Hvorledes er den?

— Før Verdenskrigen, da svensk Videnskab af rent videnskabelige

Presse for at paavirke Stemningen, er fuld af Usandheder. Det er let at nævne Eksempler...

Hoel skriver f. Eks., at Besiddelsen af Østgrønlandskysten er nødvendig af Hensyn til den Sælfangst og Hvalfangst, Nordmændene udøver. Men Sandheden, som Hoel kender lige saa godt som jeg, er, at begge disse Fangster drives milevidt fra Kyst, uden for Isbæltet. Ingen af dem nødvendiggør en Landbesiddelse ud over Jon Mayr, som Danskerne for faa Aar siden lod Norge tage.

## Danmarks Langmodighed.

I det hele taget begriber jeg ikke, hvorledes Danmark har kunnet drive sin Langmodighed saa vidt... Da vi var i

Østgrønland, saa vi det første, norske Annektionsskilt. En Træplade, Nordmændene havde slaaet op ved Kap Stosch, og hvorpaa de meddelte, at de nu annekterede et saa og saa stort Omraade. Det er et Par siden, og allerede den Gang var det tydeligt, hvorhen Vinden blæste... De norske Fangstfolk var saamænd meget flinke, og det bør understreges, at den lille Flok Annektionsmænd i Mackensiebogten ikke er Fangstmænd.

## Ikke Fangstfolk men Studenter.

Det er Studenter, Docent Hoels lidsmænd, der handler i hans Aand. er ikke „Erhvervsdrivende“ i Østgrønland, og hvis Danmark efter Haag-

(Fortsættes Side 5).

gørelsen skulde faa i Sinde at sætte Fangstfolkene ud, har Studenterne gjort dem en slem Bjørnetjeneste. Ingen ventet, at Danmark vil gøre det, men Danmark bør i hvert Fald skabe Retssikkerhed og ordnede Fangstforhold i Østgrønland. Den naturlige Følge af, at Haab bekræfter Danmarks Ret til Landet, må være, at Danskerne med venlig, men fast Haand hindrer Giftfangsten og den hensynsløse Udryddelse af Dyrebestanden.

## Humbugs-Eventyret.

Mens vi er ved Hoel, bør man ogsaa i Danmark og Sverige bemærke sig de store Humbugs-Eventyr, han har præsteret paa Svalbard, og som har kostet baade den norske Stat og Privatsfolk Masser af Penge... Det er det, han nu skal til at lave om i Østgrønland hvor der er endnu færre Resultater at bygge paa end paa Svalbard.

— Er der andre Kommentarer, De vil knytte til den norske Okkupation?

## Det barnlige Spil.

— Der kunde siges en god Del Venlighed om det barnlige Spil — men i Stedet vil jeg bebrejde Danmark, at det sidder med Hænderne i Skedet, mens Nordmændene, uden at tage Hensyn til noget, slider og slæber for at paavirke Menningen i Udlandet.

## Værdigheden kan drives for vidt.

Det er all right, at Danskerne har holdt Hovedet koldt og opført sig værdigt, men Værdigheden kan drives for vidt. De første svenske Pressekommentarer, der ikke var Norge gunstige, medførte en Skyllende ned over den norske Minister i Stockholm. Fra Oslo blev den norske udenrigsministerielle Pressechef ekspres sendt til Stockholm for at paavirke Stemningen, og alle svenske Bladredaktioner bombarderes nu med norsk Propagandastof, der staar uimodsagt fra dansk Side. I det øvrige Udland er Nord-



# Docent Hoels Meriter før Verdenskrigen

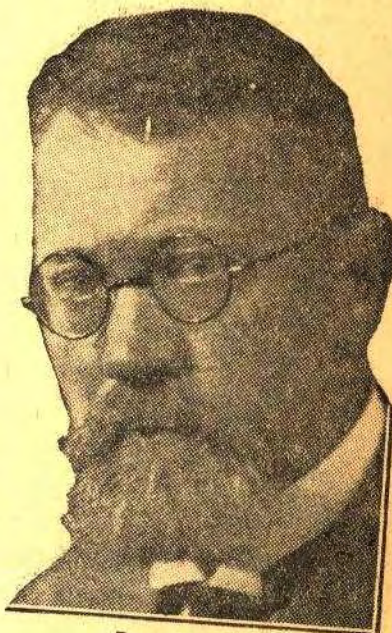
*Da Hoel rejste  
til St. Petersburg  
for at sværte  
Svenskerne*

*„Han er fuld  
af Usandhed“*

*Danmarks  
Værdighed kan  
drives for vidt*



Prof. Backlund.



Docent Hoel.

EN af de Svenskere, der kender Forholdene i Østgrønland oedst, er den fremragende Videnskabsmand, Professor Backlund ved Uppsala Universitet.

Professor Backlund var med paa Dr. Laue Kochs forrige Østgrønlands-Expedition, — han deltog i det store Kortlægningsarbejde, hvis Resultat nu foreligger, og da Koch nylig startede med sine to Ekspeditionsskibe, kom Backlund efter Opfordring til København for at gennemgaa de allerede foreliggende Resultater med de unge Videnskabsmænd og for at hjælpe med Tilrettelæggelsen af det fælles Grundlag for Arbejdet i de 3 Aar.

## Det ligner Norge.

I Dag, da Norges Okkupation af de østgrønlandske Distrikter synes at skulle faa sin officielle Bekræftelse, har EKSTRABLADET telefonisk spurgt Professor Backlund, hvad han mener om Okkupationsspørgsmaalet.

— Det ligner Norge, — eller rettere Hoel, — siger Professoren. Et Par af vore svenske Dagblade ringede i Aftes til mig og spurgte mig til Raads i Anledning af, at de fra den energisk arbejdende norske Pressetjeneste havde modtaget en Artikel af Docent Hoel om Østgrønland. Jeg raadede dem fra at tage Hr. Hoels Skrivelser, for jeg har ikke glemt Hr. Hoels Fortid.

## Da Hoel vilde reducere svensk Videnskab til Nul og Nichts.

— Hvorledes er den?

— Før Verdenskrigen, da svensk Videnskab af rent videnskabelige Grunde drev Studier paa Svalbard, aabnede Hoel en lignende Agitation mod Sverige, som den han nu præsterer over for Danmark... Paa lige saa sandfærdigt Grundlag som nu over for dansk Videnskab tillagde han den Gang Svenskerne politiske Motiver, og han søgte efter Evne at gøre det til, at det Arbejde, svensk Videnskab havde udført paa Svalbard, var Nul og Nichts imod det, Nordmændene havde udført.

\*

## Hans Agitation er løgnagtig.

Jeg betænker mig ikke paa at betegne hans Agitation den Gang som nu for løgnagtig.

Det gik saa vidt, at Hoel rejste til det daværende St. Petersburg og Paris for at sværte Svenskerne og forklare Norges store, uselviske Indsats og Interesse for Svalbard.

Naar vi Svenskere i Dag skal bedømme Hoels Østgrønlands-Agitation, er det godt at se lidt tilbage.

— De mener, at han ogsaa nu er paa gale Veje?

## Fuld af Usandhed.

— I allerhøjeste Grad... Den Artikel, Hoel nu søger at faa ind i den svenske

Presse for at paavirke Stemningen, er fuld af Usandheder. Det er let at nævne Eksempler...

Hoel skriver f. Eks., at Besiddelsen af Østgrønlandskysten er nødvendig af Hensyn til den Sælfangst og Hvalfangst, Nordmændene udøver. Men Sandheden, som Hoel kender lige saa godt som jeg, er, at begge disse Fangster drives milevidt fra Kyst, uden for Isbæltet. Ingen af dem nødvendiggør en Landbesiddelse ud over Jon Mayr, som Danskerne for faa Aar siden lod Norge tage.

## Danmarks Langmodighed.

I det hele taget begriber jeg ikke, hvorledes Danmark har kunnet drive sin Langmodighed saa vidt... Da vi var i

Østgrønland, saa vi det første, norske Annektionsskilt. En Træplade, Nordmændene havde slaaet op ved Kap Stosch, og hvorpaa de meddelte, at de nu annektede et saa og saa stort Omraade. Det er et Par siden, og allerede den Gang var det tydeligt, hvorhen Vinden blæste... De norske Fangstfolk var saamænd meget flinke, og det bør understreges, at den lille Flok Annektionsmænd i Mackensiebogten ikke er Fangstmænd.

## Ikke Fangstfolk men Studenter.

Det er Studenter, Docent Hoels lidsmænd, der handler i hans Aand. er ikke „Erhvervsdrivende“ i Østgrønland, og hvis Danmark efter Haag-

(Fortsættes Side 5).

## Humbugs-Eventyret.

Mens vi er ved Hoel, bør man ogsaa i Danmark og Sverige bemærke sig det store Humbugs-Eventyr, han har præsteret paa Svalbard, og som har kostet baade den norske Stat og Privatfolk Masser af Penge... Det er det, han nu skal til at lave om i Østgrønland, hvor der er endnu færre Resultater at bygge paa end paa Svalbard.

— Er der andre Kommentarer, De vil knytte til den norske Okkupation?

## Det barnlige Spil.

— Der kunde siges en god Del Venlighed om det barnlige Spil — men i Stedet vil jeg behjælp Danmark, at det sidder med Hænderne i Skedet, mens Nordmændene, uden at tage Hensyn til noget, slider og slæber for at paavirke Meningen i Udlandet.

## Værdigheden kan drives for vidt.

Det er all right, at Danskerne har holdt Hovedet koldt og opført sig værdigt, men Værdigheden kan drives for vidt. De første svenske Pressekommentarer, der ikke var Norge gunstige, medførte en Skyllende ned over den norske Minister i Stockholm. Fra Oslo blev den norske udenrigsministerielle Pressechef ekspres sendt til Stockholm for at paavirke Stemningen, og alle svenske Bladredaktioner bombarderes nu med norsk Propagandastof, der staar uimodsagt fra dansk Side. I det øvrige Udland er Nord-

En Kri

EKST

kommend

lunds Kri

udenrigsm

med Hæne

Man k

i og for si

kelig Vide

gennem de

virkningska

fra dansk S

ikke alene

men ogsaa i

grønland.

Profess

give Genlyd

lig ogsaa i

Pressekontor



# S FORTID

ke Professor BACKLUND  
eller „Ekstrabladet“ om  
els Meriter før Verdenskrigen



Prof. Backlund.



Docent Hoel.

Presse for at paavirke Stemningen, er fuld af Usandheder. Det er let at nævne Eksempler...

Hoel skriver f. Eks., at Besiddelsen af Østgrønlandskysten er nødvendig af Hensyn til den Sælfangst og Hvalfangst, Nordmændene udøver. Men Sandheden, som Hoel kender lige saa godt som jeg, er, at begge disse Fangster drives milevidt fra Kyst, uden for Isbæltet. Ingen af dem nødvendiggør en Landbesiddelse ud over Jon Mayr, som Danskerne for saa Aar siden lod Norge tage.

## Danmarks Langmodighed.

I det hele taget begriber jeg ikke, hvorledes Danmark har kunnet drive sin Langmodighed saa vidt... Da vi var i

Østgrønland, saa vi det første, norske Annektionsskilt. En Træplade, Nordmændene havde slaaet op ved Kap Stosch, og hvorpaa de meddelte, at de nu annekterede et saa og saa stort Omraade. Det er et Par siden, og allerede den Gang var det tydeligt, hvorhen Vinden blæste... De norske Fangstfolk var saamænd meget flinke, og det bør understreges, at den lille Flok Annektionsmænd i Mackensiebogten ikke er Fangstmænd.

## Ikke Fangstfolk men Studenter.

Det er Studenter, Docent Hoels lidsmænd, der handler i hans Aand. er ikke „Erhvervsdrivende“ i Østgrønland, og hvis Danmark efter Haag-

(Fortsættes Side 5).

gerelsen skulde faa i Sinde at sætte Fangstfolkene ud, har Studenterne gjort dem en slem Bjørnetjeneste. Ingen venter, at Danmark vil gøre det, men Danmark bør i hvert Fald skabe Retssikkerhed og ordnede Fangstforhold i Østgrønland. Den naturlige Følge af, at Haag bekræfter Danmarks Ret til Landet, maa være, at Danskerne med venlig, men fast Haand hindrer Giftfangsten og den hensynsløse Udryddelse af Dyrebestanden.

## Humbuga-Eventyret.

Mens vi er ved Hoel, bør man ogsaa i Danmark og Sverige bemærke sig det store Humbuga-Eventyr, han har præsteret paa Svalbard, og som har kostet baade den norske Stat og Privatfolk Masser af Penge... Det er det, han nu skal til at lave om i Østgrønland, hvor der er endnu færre Resultater at bygge paa end paa Svalbard.

— Er der andre Kommentarer, De vil knytte til den norske Okkupation?

## Det barnlige Spil.

— Der kunde siges en god Del Venligheder om det barnlige Spil — men i Stedet vil jeg behæjde Danmark, at det sidder med Hænderne i Skødet, mens Nordmændene, uden at tage Hensyn til noget, slider og slæber for at paavirke Meningen i Udlandet.

## Værdigheden kan drives for vidt.

Det er all right, at Danskerne har holdt Hovedet koldt og opført sig værdigt, men Værdigheden kan drives for vidt. De første svenske Pressekommentarer, der ikke var Norge gunstige, medførte en Skyllende ned over den norske Minister i Stockholm. Fra Oslo blev den norske udenrigsministerielle Pressechef ekspres sendt til Stockholm for at paavirke Stemningen, og alle svenske Bladredaktioner bombarderes nu med norsk Propagandastof, der staar uimodsagt fra dansk Side. I det øvrige Udland er Nord-

mændene selvfølgelig forholdsvis lige saa stærkt paa Stikkerne — men hvad gør Danmark? Saa vidt jeg har set og mærket: Intet. Hvorfor har Peter Freuchen, Knud Rasmussen eller andre af Danmarks mange gode Grønlands-Navne ikke gjort sig den Ulejlighed at fortælle Sværige lidt om Sandheden i hele denne Sag?

## En Kritik af vort Udenrigsministerium.

EKSTRABLADET kan for sit Vedkommende slutte sig til Professor Bachlunds Kritik af den Maade, hvorpaa vort udenrigsministerielle Pressebureau sidder med Hænderne i Skødet i denne Sag.

Man kan sige, at den svenske Presse i og for sig skulde kunne tilstrækkelig Viden om Danmarks Synspunkter gennem de danske Aviser, men naar Nordmændene med fuld Musik aabner en Paavirkningskampagne i Sverige, bør man fra dansk Side være vaagen — og stadig ikke alene tilbagevise Urigtighederne, men ogsaa fremholde Sandheden om Østgrønland.

Professor Bachlunds djærve Ord vil give Genlyd vidt omkring og forhaabentlig ogsaa i de højtidelige, diplomatiske Pressekontor paa Christiansborg.

Horn.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet: **Aftenbladet**

skriver den

6 JULI 1931

## O, Teresia!

Docent Hoel, en Slags norsk Hvalros i Professordragt med Stødtænderne altid og evindeligt rettet mod Danmark og hvad dansk er, har i Gaar tiltraadt Rejsen til Aalesund. Derfra gaar han videre som Leder af den norske Ekspedition, der jo senere vil træffe sammen med Lauge Koch i Myggebugten vel i Slutningen af denne Maaned. Man har allerede for nogen Tid siden hørt om dette Møde, der skulde finde Sted, og de norske Aktivister har gennem de Ord, de har ladet falde, mere eller mindre tilsløret, men gennemgaaende ret tydeligt ladet forstaa, at det skulde vel bli et møte, det. Fan hakke mig! At Lauge Koch derved vilde komme ud for noget frygteligt, hvem turde vel tvivle derom. Ikke engang nødvendigt, at den norske Hvalros brugte Stødtænderne, ak nej da, bare han saa paa den danske Forsker. Ha! Ha! Han skulde saavist ryste lige ned i de arktiske Støvler ved Synet af dette forfærdelige, Docenten, der kom ham i Møde med hele Norge i Baglommen. Som den gamle Revydigter sang i sin Tid:  
O, Teresia, dit Øjes Flamme vol-  
der de',  
at jeg ryster lige ned i Støvlesaa-  
lerne.

Javist, med Skælven maatte ogsaa vi andre imødesee dette Møde paa Indlandsisen, naar Docenten satte sit vilde norske Øje paa Lauge Koch og lammede ham alene med Blikkets Kraft ...

Men i Dag ... aa, hvilken Lettelse! Dette tunge Tryk, der har hvilet over alle danske Sind, se, det er som taget helt bort, vi kan atter aande frit. Thi hvad erfarer vi ikke. Docent Hoel havde fra det norske Udenrigsministerium udbedt sig Instruktioner med Hensyn til sin Optræden overfor Lauge Koch, naar han mødte ham, og Svaret han har faaet, gaar i Kort ned ud paa, at han skal opføre sig høfligt ... opføre sig høfligt ... Ja, denne Dag er i Sandhed en Glædens Dag, som Salmisten synger. Og hvordan skal vi fejre den? Kan vi rejse Maj-Stænger paa alle Torve og danse om dem, selv om vi er i Juli Maaned? Eller skal vi lade Musikkorps drage gennem Gaderne og spille skiftesvis: „Ja, vi elsker” og „Der er et yndigt Land”. Noget maa der til for at udløse den Jubel, der fylder vort Bryst ... Faren er drevet over. Docent Hoel er vel afrejsst til Øst-

I. 105



dansk er, har i Gaar tiltraadt Rej-  
sen til Aalesund. Derfra gaar han  
videre som Leder af den norske  
Ekspedition, der jo senere vil  
træffe sammen med Lauge Koch i  
Myggebugten vel i Slutningen af  
denne Maaned. Man har allerede  
for nogen Tid siden hørt om dette  
Møde, der skulde finde Sted, og  
de norske Aktivister har gennem  
de Ord, de har ladet falde, mere  
eller mindre tilsløret, men gennem-  
gaaende ret tydeligt ladet forstaa,  
*at det skulde vel bli et møte, det.*  
*Fan hakke mig!* At Lauge Koch  
derved vilde komme ud for noget  
frygteligt, hvem turde vel tvivle  
derom. Ikke engang nødvendigt, at  
den norske Hvalros brugte Stød-  
tænderne, ak nej da, bare han saa  
paa den danske Forsker. Ha! Ha!  
Han skulde saavist ryste lige ned  
i de arktiske Støvler ved Synet af  
dette forfærdelige, Docenten,  
der kom ham i Møde med hele  
Norge i Baglommen. Som den  
gamle Revydigter sang i sin Tid:  
O, Teresia, dit Øjes Flamme vol-  
der de',  
at jeg ryster lige ned i Støvlesaa-  
lerne.

Javist, med Skælven maatte og-  
saa vi andre imødesee dette Møde  
paa Indlandsisen, naar Docenten  
satte sit vilde norske Øje paa Lau-  
ge Koch og lammede ham alene  
med Blikkets Kraft ...

Men i Dag ... aa, hvilken Let-  
telse! Dette tunge Tryk, der har  
hvilet over alle danske Sind, se,  
det er som taget helt bort, vi kan  
atter aande frit. Thi hvad erfarer  
vi ikke. Docent Hoel havde fra det  
norske Udenrigsministerium ud-  
bedt sig Instruktioner med Hensyn  
til sin Optræden overfor Lauge  
Koch, naar han mødte ham, og  
Svaret han har faaet, gaar i Kort-  
ned ud paa, at han skal opføre sig  
høfligt ... opføre sig høfligt ...! Ja,  
denne Dag er i Sandhed en Glæ-  
dens Dag, som Salmisten synger.  
Og hvordan skal vi fejre den? Kan  
vi rejser Maj-Stænger paa alle  
Torve og danse om dem, selv om  
vi er i Juli Maaned? Eller skal vi  
lade Musikkorps drage gennem  
Gaderne og spille skiftesvis: „Ja, vi  
elsker” og „Der er et yndigt  
Land”. Noget maa der til for at  
udløse den Jubel, der fylder vort  
Bryst ... Faren er drevet over. Do-  
cent Hoel er vel afrejst til Øst-  
grønland, men han har faaet mini-  
steriel Instruks med om at opføre  
sig som et almindeligt dannet Men-  
neske og vise almindelig Høflighed,  
naar han mødes med Lauge Koch i  
Myggebugten ... Aa, hvad er det  
egentlig for et smaat og elendigt  
Navn Myggebugten ... væk med  
det ... lad os døbe den om til Ele-  
fanthugten fra Dags Dato. Det bli-  
ver jo dog for Fremtiden en hi-  
storisk Plet ... her mødtes en  
dansk og en norsk Forsker i Juli  
1931, og Nordmanden var høflig,  
jævnfør den ministerielle Instruks,  
han havde faaet, da han drog  
hjemmefra.

Det vil sige, nu bliver det jo  
spændende at se, om han virkelig  
kan det.

O, Teresia!

Jens Hammer.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

**Aftenbladet**

MAI 1931

# Lauge Koch

gaar

## Døden i Møde.

Naada, hvor der er kommet Forskrækkelse i Norge over den danske Ekspedition til Østgrønland. Dovregubben og hans Sønner knytter Næverne og bruger Kæften, saa det gungrer mellem Fjældene. „Norges Sjøfart- og Handels-Tidning” er aabenbart ved at faa et Anfald af deliristiske Syner. Den skriver i Gaar en Artikel, der hedder „Nu eller aldrig”. Om kort Tid, hedder det, afgaar den danske Ekspedition til Østgrønland med den Opgave at tage dette Ingenmandsland under dansk Administration. Dette er i aabenbar Strid med de norske Interesser, og Spørgsmaalet er, om Norge i Ro skal se paa, at de norske Fangstmænd bliver fortrængt. Vi ser ingen anden Udvej aaben, end at Norge skrider til en formel Besættelse af Østgrønland straks, med mindre Norge vil opgive sine Fangstfolks Interesser. Vi beklager, at Situationen er blevet denne, men det er ikke Norges Skyld.

Saa mange er Ordene: Op, Norge! Dansken er over Dig. Det er, som man hører den gamle Vise „Hr. Zinklar drog over saltens Hav” om igen i fornyet Udgave. „Bavnen lyste, og Budstikken løb fra Grande til nærmeste Grande. Dalens Sønner i Skjul ej krøb, det maatte nok Danmark sande ... De Bønder fra Waagø, Læssø og Lom med skarpen Økse paa Nakke i Bredegøjd tilsammen kom, med Dansken vilde de snakke. Og det er aabenbart det norske Blads Mening, at Visen ogsaa skal have samme Udgang nu som i den gamle Udgave, at „Ikke en eneste en kom hjem, som kunde sin Landsmand fortælle, hvor farligt det er at besøge dem, som bor iblandt Norges Fjælde”. Ak, hvilket Farvel bliver det ikke; det, vi tager med Lauge Koch og hans Mænd. Vi ser dem aldrig mere; vrede Nordmænd staar parat med skarpen Økse paa Nakke til at modtage dem; de gaar den visse Død i Møde.

Vi har Gang paa Gang klarlagt Danmarks Stilling i dette Spørgsmaal, sidst har Statsminister Stauning gjort det, endda tre Gange; men det hjælper lige meget. Man kan da ikke andet end atter slaa fast, at vort Forehavende ikke tilsigter at fortrænge de norske Fangstmænd, selv om vi vil gøre det for at faa stoppet deres samvittighedsløse Færd med at „fan-

norsk Kundskab for syv og tyvende Gang. Men at det skulde klare „N. S. og H. T.”s aabenbart af norsk Træ- og Fjældspirit omtaaede Fantasi det tør vi desværre ikke tro.

Jens Hammer.

II, s. 105

II, s. 105



ten, saa det gængsel menen i jæ-  
dene. „Norges Sjøfart- og Han-  
dels-Tidning" er aabenbart ved at  
faa et Anfald af deliristiske Syner.  
Den skriver i Gaar en Artikel, der  
hedder „Nu eller aldrig". Om kort  
Tid, hedder det, afgaar den dan-  
ske Ekspedition til Østgrønland  
med den Opgave at tage dette In-  
genmandsland under dansk Admi-  
nistration. Dette er i aabenbar  
Strid med de norske Interesser, og  
Spørgsmaalet er, om Norge i Ro  
skal se paa, at de norske Fangst-  
mænd bliver fortrængt. Vi ser in-  
gen anden Udvej aaben, end at  
Norge skrider til en formel Besæt-  
telse af Østgrønland straks, med  
mindre Norge vil opgive sine  
Fangstfolks Interesser. Vi beklag-  
er, at Situationen er blevet denne,  
men det er ikke Norges Skyld.

Saa mange er Ordene: Op, Nor-  
ge! Dansken er over Dig. Det er,  
som man hører den gamle Vise  
„Hr. Zinklar drog over saltens  
Hav" om igen i fornyet Udgave.  
*„Bavnen lyste, og Budstikken løb  
fra Grande til nærmeste Grande.  
Dalens Sønner i Skjul ej krøb, det  
maatte nok Danmark sande ... De  
Bønder fra Waagø, Læssø og Lom  
med skarpen Økse paa Nakke i  
Bredegøjd tilsammen kom, med  
Dansken vilde de snakke. Og det  
er aabenbart det norske Blads Me-  
ning, at Visen ogsaa skal have  
samme Udgang nu som i den gam-  
le Udgave, at „Ikke en eneste  
en kom hjem, som kunde sin Lands-  
mand fortælle, hvor farligt det er  
at besøge dem, som bor iblandt  
Norges Fjælde". Ak, hvilket Far-  
vel bliver det ikke; det, vi tager  
med Lauge Koch og hans Mænd.  
Vi ser dem aldrig mere; vrede  
Nordmænd staar parat med skar-  
pen Økse paa Nakke til at mod-  
tage dem; de gaar den visse Død  
i Møde.*

Vi har Gang paa Gang klarlagt  
Danmarks Stilling i dette Spørgs-  
maal, sidst har Statsminister Stau-  
ning gjort det, endda tre Gange;  
men det hjælper lige meget. Man  
kan da ikke andet end atter slaa  
fast, at vort Forehavende ikke til-  
sigter at fortrænge de norske  
Fangstmænd, selv om vi vil gøre  
det for at faa stoppet deres sam-  
vittighedsløse Færd med at „fan-  
ge" Dyrene ved at lægge Gift ud.  
Vi vil ikke tage Landet under Ad-  
ministration — det har vi nemlig  
haft i Aarhundreder. Vi tilsigter  
ikke økonomisk Vinding, vi tilsig-  
ter kun at hævde vore Interesser  
for at skaffe bedre og bedre Leve-  
vilkaar for det primitive Folk, der  
er betroet til vor Omsorg — en  
Opgave vi hidtil har løst saaledes,  
at man Verden over yder Danmark  
sin Hyldest derfor. Men denne vor  
Ret agter vi ganske vist ikke at  
tinge om. Ved et saare pudsigt Til-  
fælde udtrykte Lauge Koch det  
netop i Gaar i Radioen: — *Vi ar-  
bejder paa langt Sigt i Grønland,  
ja, man kan godt sige, at vi maa  
tænke i Aarhundreder, og den  
praktiske Betydning af Arbejdet i  
Østgrønland er at skaffe Plads til  
Eskimoerne, der engang vil brede  
sig herhen. Det er Danmarks Op-  
gave, saa sandt alle Nationer paa  
en nær betragter hele Grønland  
som dansk Land, og det er en Op-  
gave, alle Danske samles om: at  
bevare det som dansk.*

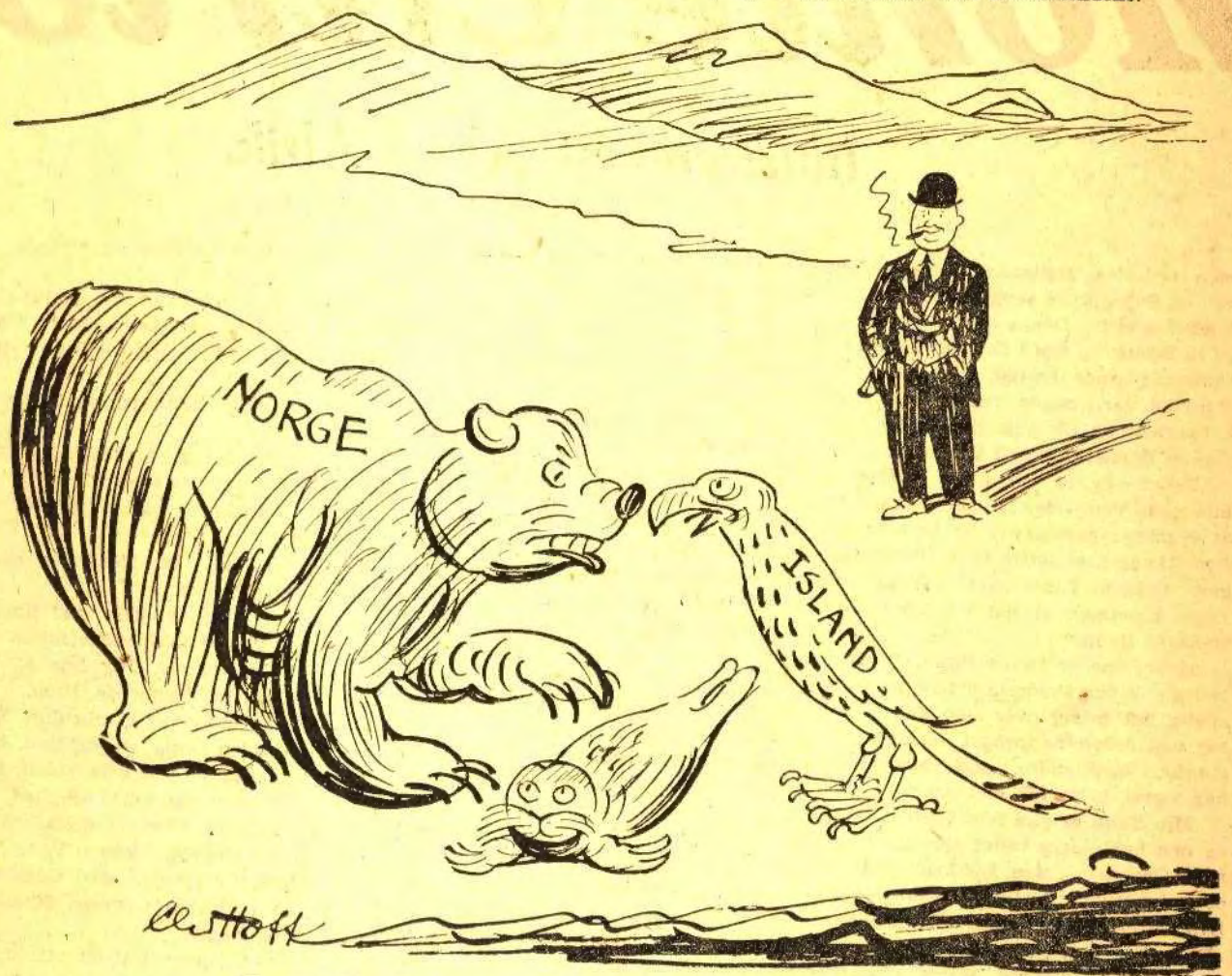
Hermed være dette da bragt til



National Tidende nr 19.788.  
Lørdag 25 April 1931.

## HVEM ÆDER HVEM?

I Reykjavik er dannet et Aktieselskab, som agter at drive Fangst i Østgrønland — med andre Ord optage Konkurrencen med Nordmændene.



Ejeren, Hr. Sørensen afventer Begivenhedernes Udvikling.



24-3-1931

# Hvorfor rettes Verdens Øjne netop nu mod Grønland?



Daugaard Jensen.

Ligefremt Interview

med Direktor Daugaard

Jensen om Torsk, der  
flytter, og Norsk, der  
skryter, og om hvad  
der nytter . . .

vil staa — i Forhold til det øvrige Danmark — saadan som nu Jylland og Fyn staa til Sjælland —?

— Hvis alt gror sin naturlige Vækst, og hvis Grønlænderne arbejder paa Linie hermed og hører godt efter, og hvis de Danske deroppe vil forstaa Samarbejdets Kunst — indbyrdes og sammen med Grønlænderne —, tror jeg paa en Udvikling, der vil lade os se Grønland staa i aaben Forbindelse med den øvrige Verden . . . svarede Grønlands Styrelses Direktør.

B—to.

I Dag kan Direktør for Grønlands Styrelse Daugaard Jensen fejre sin 60 Aars Fødselsdag, og dermed kan om trent fejres 40 Aars utrætteligt indsigtfuldt og fremragende Arbejde for vort fjerne Isrige højt mod Nord, der i hans Tid har gennemgaaet en Udvikling, som er ud over, hvad man maatte have anset for sandsynligt og som rejser en Række interessante Problemer, men — siger jeg til Direktøren i hans smukke gamle Kontor i Slotsholmsgade, hvor udmærkede Møbler, der er til at sidde i og som ikke sætter en Ære i at se ud som Remedier til et Trapeznummer, samler sig i et Indtryk af Finhed og Hygge, — men, siger jeg til Direktør Daugaard Jensen, hvor kan det være, at Grønland netop nu pludselig bliver Midtpunkt for en international Interesse, Midtpunkt for Verdens Opmærksomhed —?

— Det staa i Forbindelse med det store Fiskeri, der i de sidste Aar har udviklet sig deroppe. Der er foregaaet en Forandring navnlig i Havets Temperatur, og dette har atter foranlediget, at Fiskene søger længere mod Nord. De Fisk, der tidligere laa uden for Grønland, er nu gaaet op til det allernordligste. Og de, der tidligere laa sydligere, ligger nu i mægtige Stimer ud for Grønland. Vi har netop faaet et Telegram deroppe fra om, at nu kommer Torsken . . .

— Har Danmark faaet et Klondyke?

— Det kan man ikke sige. Fiskeriet foregaar i internationalt Farvand.

— Men stod Fiskeriet ikke i Forbindelse med den internationale Interesse for Isriget?

Direktør Daugaard Jensen svarer med Vægt:

— Jo. Thi de Krav, som stilles til saadant Erhverv, staa til en vis Grad i Modstrid til det, man hidtil har levet efter oppe i Grønland. Naar Folk, som holder sig moderne, møder Mono-

land uden at det er som om det har slugt en levende Snogeunge —?

Direktøren rykker sig ned i Stolen:

— Om Norge vil jeg ikke tale.

— Hvorfor vil Direktøren ikke tale om Norge —?

— For Norge er Politik, og jeg er ikke Politiker.

— Saa lad os snakke Videnskab, Hr. Direktør . . . Er det ikke Humbug, naar pludselig saa mange udenlandske Videnskabsmænd viser en saa brændende Interesse for den Is og Sne paa Grønland, der dog ikke kan være meget forskellig fra den Is og Sne, hvis sidste Rester heldigvis i disse Dage køres bort fra København . . .?

Direktør Daugaard Jensen svarer:

— Det er skam ikke Humbug. Videnskabens Interesse for Grønland lader sig meget let forklare. Grønland viser paa mange Maader, hvordan der har været hos os i Norden, og viser, hvordan der har været i Skandinavien, naar Isen trækker sig tilbage. Ogsaa i Grønland trækker Isen sig tilbage.

— Kan man ikke sige — Hr. Direktør —, at ligesom Isen efterhaanden trækker sig tilbage ogsaa fra Grønland, saaledes vil Monopolet ogsaa efterhaanden trække sig tilbage fra Grønland —?

— Jo — Direktør Daugaard Jensen nikker — jo, det kan man meget vel sige. Der vil komme en Tid, hvor Grønland vil staa i samme Forbindelse med den øvrige Verden som vi staa nu. Hvis man vil sammenligne Menneskekulturen med Istiden, saa vilde jeg sige, at Grønlands Befolkning har været helt nediset indtil for 200 Aar siden, hvorimod vor Istid begyndte at svinde for 1000 Aar siden. Det, der er Opgaven i Danmark for Grønlands Vedkommende, det er et Arbejde paa at faa den grønlandske Befolkning til sin Udvikling at skyde Genvej og indhente os. Og det tror jeg paa kan



I Dag kan Direktør for Grønlands Styrelse Daugaard Jensen fejre sin 60 Aars Fødselsdag, og dermed kan omtrent fejres 40 Aars utrætteligt indsigtfuldt og fremragende Arbejde for vort fjerne Isrige højt mod Nord, der i hans Tid har gennemgaaet en Udvikling, som er ud over, hvad man maatte have anset for sandsynligt og som rejser en Række interessante Problemer, men — siger jeg til Direktøren i hans smukke gamle Kontor i Slotsholmsgade, hvor udmærkede Møbler, der er til at sidde i og som ikke sætter en Ære i at se ud som Remedier til et Trapeznummer, samler sig i et Indtryk af Finhed og Hygge, — men, siger jeg til Direktør Daugaard Jensen, hvor kan det være, at Grønland netop nu pludselig bliver Midtpunkt for en international Interesse, Midtpunkt for Verdens Opmærksomhed —?

— Det staar i Forbindelse med det store Fiskeri, der i de sidste Aar har udviklet sig deroppe. Der er foregaaet en Forandring navnlig i Havets Temperatur, og dette har atter foranlediget, at Fiskene søger længere mod Nord. De Fisk, der tidligere laa udenfor Grønland, er nu gaaet op til det allernordligste. Og de, der tidligere laa sydligere, ligger nu i mægtige Stimer ud for Grønland. Vi har netop faaet et Telegram deroppe fra om, at nu kommer Torsken ...

— Har Danmark faaet et Klondyke?

— Det kan man ikke sige. Fiskeriet foregaar i internationalt Farvand.

— Men stod Fiskeriet ikke i Forbindelse med den internationale Interesse for Isriget?

Direktør Daugaard Jensen svarer med Vægt:

— Jo. Thi de Krav, som stilles til saadant Erhverv, staar til en vis Grad i Modstrid til det, man hidtil har levet efter oppe i Grønland. Naar Folk, som kalder sig moderne, møder Monopolhandel og Afspærring, er det kun rimeligt, at de mener, at dette er til Hinder for, at deres Interesser faar en endnu kraftigere Udfoldelse, og det manglede bare, at der skulde tages Hensyn til noget, som ikke har Værdi, og saa protesterer de og kommer med fuld Fart og siger, at vi skal skaffe Plads, og det gamle Stads derinde maa se at komme væk. Og saadan gaar det til, at Fiskeriet kan blive Skyld i dette, skønt det jo ellers er knyttet til Havet ...

— Men kunde dettes Overflod af Fisk ikke i langt højere Grad end Tilfældet er udnyttes —?

Direktøren rystede paa Hovedet:

— Nej, Fiskeri er et haardt Liv, der forlanger en stor Indsats af Haardhed, og det frembyder derfor ikke for de mange Mulighed for, at man kan blive en rig Mand.

— Men hvorfor er der saa megen Bitterhed i Stemmen, naar fremmede Folk siger Grønland ...?

— Er der saa megen Bitterhed —? spørger Direktør Daugaard Jensen og ser næsten forbavset ud.

— Har De hørt Norge sige Grøn-

land uden at det er som om det har slugt en levende Snøgeunge —?

Direktøren rykker sig nat i Stolen:

— Om Norge vil jeg ikke tale.

— Hvorfor vil Direktøren ikke tale om Norge —?

— For Norge er Politik, og jeg er ikke Politiker.

— Saa lad os snakke Videnskab, Hr. Direktør ... Er det ikke Humbug, naar pludselig saa mange udenlandske Videnskabsmænd viser en saa brændende Interesse for den Is og Sne paa Grønland, der dog ikke kan være meget forskellig fra den Is og Sne, hvis sidste Rester heldigvis i disse Dage køres bort fra København ...?

Direktør Daugaard Jensen svarer:

— Det er skam ikke Humbug. Videnskabens Interesse for Grønland lader sig meget let forklare. Grønland viser paa mange Maader, hvordan der har været hos os i Norden, og viser, hvordan der har været i Skandinavien, naar Isen trækker sig tilbage. Ogsaa i Grønland trækker Isen sig tilbage.

— Kan man ikke sige — Hr. Direktør —, at ligesom Isen efterhaanden trækker sig tilbage ogsaa fra Grønland, saaledes vil Monopolet ogsaa efterhaanden trække sig tilbage fra Grønland —?

— Jo — Direktør Daugaard Jensen nikker — jo, det kan man meget vel sige. Der vil komme en Tid, hvor Grønland vil staa i samme Forbindelse med den øvrige Verden som vi staar nu. Hvis man vil sammenligne Menneskekulturen med Istiden, saa vilde jeg sige, at Grønlands Befolkning har været helt nediset indtil for 200 Aar siden, hvorimod vor Istid begyndte at svinde for 1000 Aar siden. Det, der er Opgaven i Danmark for Grønlands Vedkommende, det er et Arbejde paa at faa den grønlandske Befolkning til i sin Udvikling at skyde Genvej og indhente os. Og det tror jeg paa kan lade sig gøre, og det tror jeg ogsaa, at de, der arbejder oppe i Grønland, tror kan lade sig gøre.

— Hvorfor tror man det —?

— Fordi man er kommet ind i et rigtigt Spor og vel ogsaa har arbejdet med en vis Kontinuation hele Tiden. Til at begynde med, da Hans Egede begyndte for omtrent 200 Aar siden, mente man, at det var nødvendigt at passe forfærdeligt paa, fordi Eskimoerne, mente man, kunde slet ikke klare sig i nogen Henseende. Der blev givet Instruksér som den, at man skulde passe paa, at de ikke hængere og driver i Køkkenet, men at de passer deres Fangst. Allerede Rink saa, at disse Former var ved at overleve sig selv, og indførte Forstanderskaber, men det var dog først med Sigurd Berg i 1907, at Gennembrudet kom med Oprettelse af Kommuneraad og Landraad, hvori begge Steder kun Grønlændere har Sæde, saaledes at de ikke som hidtil kunde skyde sig ind under de Danske, men selv maatte tage Ansvar og derigennem naa den rette Udvikling.

— Og denne vil føre til, at Grønland

II, 105



Sell



GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet **Morgenbladet**

skriver den **MRTS. 1931**

# Norge vil nu ogsaa ha' Østgrønland



Tegning af Alfred Schmidt.

Tordenskjold fik vi ikke — nu vil jæg ta' dette, det smaker nok saa godt —



GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Aftenbladet

20. JAN. 1931  
skriver den

# Kun Bagateller

## — altfor beskeden!

Statsminister Staunings Udtalelser om Østgrønland og Danmarks Ret over det med Indrømmelse af Plads for de norske Fangstfolk — var, som man kunde tænke sig, egnet til at vække Bevægelse oppe blandt Fjældene. Og det er ogsaa sket, der er blevet Røre saa det kan forslaa. Dovregubben og alle Drenge er rigtignok kommet frem af Hulerne, og som man ved er de Kraftkarle alle, de gaar uden Sæler. Og de Stemmer, der nu lyder der oppe fra, ruller som Fjeldskred.

Der er dog en af Statsministerens Udtalelser, som ikke har kaldt paa det norske Brøl, den gik nemlig ud paa, at det var nødvendigt at prøve paa at faa sat en Stopper for Nordmændenes Rovdrift overfor Sæler og Moskusokser. Den hensynsløse Fangst, der blev drevet, truede nemlig med Ødelæggelse af Dyrebestanden, og den havde vi en Smule Interesse i at bevare. Statsministeren blev imødegaaet, jo det blev han, men det var saa mærkeligt stilfærdigt, slet ikke noget med dansk Vrøvl og Fan hakke os og alt det andet norsk—norske. Der stod bare, at det ikke passede. *Nordmændene havde kun fanget Bagateller*, den sidste Sætning er Dementiernes nøjagtige Ordlyd.

Kun Bagateller!

Statsministeren replicerede blot hertil, at han stod paa sine Udtalelser. Han havde saa sikre Oplysninger at bygge paa, at der ikke var den mindste Grund til at rokke ved Paastanden om den norske Rovdrift i Østgrønland.

Og nu viser det sig, at det, som om det var bestilt, kommer et nyt Moment ind i Debatten, nemlig de norske Fangstmænd egne Beretninger. Og de viser med al ønskelig Tydelighed, at der har været drevet et fuldstændigt Slagteri paa voksne Moskusdyr, bare for at man kunde føre de levende Kalve hjem. Moskusoksen er nemlig en tapper Soldat, han forsvarer sine Unger til det sidste; Vejen til Kalvene gik kun over hans Lig og han blev ogsaa liggende paa Pletten mange Steder, saa man talte Ligene i Sne-sevis, der er en af disse norske Fangstmænd, der endogsaa selv er ude for at bruge Udtrykket: *Egentlig et væmmeligt Slagteri*.

Se saaledes blev dette Dementis Historie. . . Kun Bagateller, slet intet at tale om. For en Gangs Skyld traf man paa en ligefrem beskeden Nordmand, hvad man paa Forhaand vilde have forsvoret. . . En beskeden Nordmand! Hvor i al Verden er han at finde:

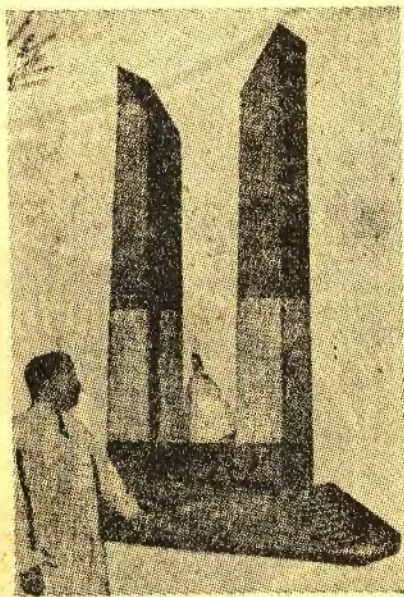
Han er der heller ikke. Det var en Misforstaaelse det hele. Beskedenheden hvilede paa et rent forkert Grundlag. Det var Fan hakke og Løgn med Bagatellerne.

J. H.



\* National Tidende 'm 19.698.  
onsdag 7<sup>de</sup> jan. 1931.

Monument over Leif Eriksen.



**D**ette Billede forestiller Billedhugger Oscar Hansen og Modellen til det af ham forfærdigede Monument over Leif den røde, Eriksen, som skal rejses i Chicago over den nordiske Viking, Vinland det godes første Opdager. Statuen af Leif udføres i Marmor, de to flankerende Obelisker er murede.

Saa vidt vi kan skønne, giver dette Monument ikke nogen nordisk Stad Anledning til Misundelse.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

Ekstrabladet

skriver den

23 DEC. 1930

## DE NORRØNE RUMLEPOTTER HAR TRAVLT

„Nationen“, den største  
af Norges Rumlepotter,  
har faaet Apopleksi i  
Anledning af Danmarks  
Fremstød i Østgrønland

### Den fabler om Krigserklæring.

Det banker paa for Al-  
vor nu, og vé den Rege-  
ring og det Storting, der  
ikke hører Bankningen

Oslo, Tirsdag (R. B.).

NATIONEN skriver i en redaktionel  
Artikel bl. a.:

Samme Dag som vi her oppe sid-  
der hyggeligt omkring det grønne  
Bord og undertegner Toldhvilen,  
kommer der en Krigserklæring fra  
Danmark maskeret som Videnskab.  
Den langvarige Diskussion, som har  
været ført om Grønland efter Ver-  
denskrigen, har altsaa medført, at  
Danmark er blevet opmærksom paa,  
hvad det gælder. Takket være, hvad  
nogle faa stærkt interesserede Nord-  
mænd har kunnet sætte igennem ved  
Hjælp af en ubøjelig Energi, vil det  
tage meget lang Tid for danske vi-  
denskabelige Ekspeditioner at naa  
saa langt i deres Undersøgelser, som  
de norske allerede er. Imidlertid maa  
man haabe, at ogsaa vore Statsmyn-  
digheder vil løfte Hovedet, naar de  
forskellige Toldhvile- og Fredsspørgs-  
maal er færdigbehandlede.

Der foregaar virkelig et og andet  
omkring os, som ikke har direkte  
Udspring i Fredetanken. Grønlands-  
spørgsmaalet banker paa for Alvor  
nu, Ve den Regering og det Storting,  
som ikke hører Bankningen.

Her i Danmark vil man naturlig-  
vis tage denne norsk-norske Rumle-  
potte med Sindsro, og saa for øvrigt  
fortsætte de ganske naturlige Be-  
stræbelser for at styrke Danskhedens  
Stilling paa vor store, nordlige Ko-  
lonis Østkyst.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet:

skriver den

9. OKT. 1930

# Grønland og det umulige.

## II

I sidste Artikel blev fremdraget det uheldige, ja rent ud skandaløse Forhold, at Sundhedstilstanden paa Grønland lader uhyre meget tilbage et ønske, ja, i Godhavn Distriktet dør endda hver tredje Grønlænder af Tuberkulose. Naar der i Statsministerens Sammenligning med danske Forhold siges, at efter gammel Opgørelse i Danmark var hvert tredivte Menneske angrebet af Tuberkulose, medens hvert sekstende Dødsfald skyldes denne Sygdom, maa dette bero paa en Misforstaaelse, da man ikke kan sammenligne Tallet paa de Angrebne med Tallet af Dødsfaldene af alle Sygdomme, derimod kun med de indenfor samme Sygdom. Thi ellers vilde det jo sige, at der døde flere af en Sygdom, end der var angrebet deraf. Under alle Omstændigheder er Dødelighedsprocenten paa Grønland saa høj, at man, hvis der var Tale om Tyrkernes Ligegyldighed overfor et eller andet undertvunget Folk, vilde sige, at de lod de stakkels Mennesker dø som Fluer.

Tvungen Internering bør være Fremtidens Løsen.

Men, som sagt, dette er kun det ene af det meget umulige.

Naar man betænker, hvor mange Havne, man har spækket Jyllands Vestkyst med, er det et aabent Spørgsmaal, om een Havn til Færingerne paa den umaadelige Kyststrækning er nok?

Statsministeren viser i sin Rapport, at han har aabent Øje for Manglerne, man maa da i Vinter venter en hel Række Lovforslag — thi Manglerne er jo nu legio.

For at begynde med det mindste, Affaldet, saa siges det tydeligt, at her gaar umaadelige Værdier til Spilde. Et moderne rationelt udnyttende Hvalkogerier er da ogsaa fra først til sidst indstillet paa at medtage alle Værdier. Her er

Var der ikke Mulighed for en Afhjælpning af Mangelen i Grønland ved Overførsel af Overskudet i Danmark?

Tør en saadan Tanke ikke fremsættes officielt?

Det er klart, at der er Fremgang. Thi medens Sejlads og Afskibning før besørgedes af smaa Sejlskibe, saa gaar nu ligesaa mange Dampere og Motorskibe i den samme Fart.

Men Fremskridtet bør ikke anvendes som en Dæmper paa Initiativet, det bør tværtimod opmuntre til forøget Intensitet — og snarest mulig.

Rent ud meningsløse er naturligvis Forholdene paa Østgrønland. Naar Danmark efter Adskillelsen med Norge engang for alle har Overhøjhedsret over Grønland, kan dette Forhold ikke ændres, fordi norske Fangstnænde er gaaet i Land og har set deres Interesse i at plaffe løs.

De kære Nordmænd og Islændere, som i ældgamle Dage spildte Landets Kraft paa indbyrdes Stridigheder, akurat som vi selv, har saa travlt med i vore Dage at skyde Skylden for disse Landes sene Udvikling over paa Danmark, skønt hvert Folk selv er Skyld i, naar Timen for dets Indtræden i Nationernes Række oprinder. Det er endnu ikke trængt dybt nok ind i Sjælelivet hos disse Landes Befolkning, at der er en stor Forskel paa at føle sig som et Folk og at være en Nation. Det primitive er Stammen, og Stammens Sammenslutning giver et Folk, men Nation bliver man først, naar man gennem Aarhundreder har skabt en Folkesjæl, der er fælles Udtryk, en Kultur, der er typisk og selvstændig i Samvirke med andre Kulturstater. Norge har naaet dette, men dets omstørfende Fangstnænde er ikke

tens. Naar nu den social-demokratiske Regering — og dermed Partiet — er naaet saa langt i historisk og økonomisk Udvikling og Forstaaelse, saa bør det private Initiativ heller ikke holde sig tilbage.

Ja, mere end det. Det private Initiativ har i Øjeblikket en Pligt til at tage mod den udstrakte Haand.

Det er forsent den Dag, Staten selv har taget Teten.

Hvad er Kolonisation? Er det udelukkende som paa Grønlands Vestkyst at skærme de Indfødte og gaa frem i Sneglefart, eller at faa det mest mulige ud af Forholdene — uden at ødelægge de Indfødte.

Statsministeren siger selv, at der ved Grønlands Vestkyst vrimer med fremmede Firskefartøjer, ja, selv helt nede fra Spanien kommer de. Er det da, fordi det er for koldt deroppe, at Danskerne ikke er til at faa ud af Sengevarmen?

Andre Nationer tog deres Tørn i brændende Tropehede. Grønland venter forgæves, fordi der er for koldt.

Medens Hundredtusinder Radio-Anlæg forlyster Menneskene i Danmark, maa de faa danske Pionerer deroppe laane de norske Fangeres Station — dette er jo det glade Vanvid.

Hvem har Ansvar for disse Narrestreger?

Hvem er den Skyldige, som bør fældes? En Hr. Kaptajn Riis-Carstensen, som har ført Godthaab paa Østkysten, er nylig hjemkommen og synes ikke, det var særlig „kollegialt“ af norske Fangere at nægte de danske Fangere at viderebefordre et Telegram om Gods. Her har vi i en Nøddeskal hele Miseren udtrykt:

Thi hvem i al Verden kan be-



I sidste Artikel blev fremdraget det uheldige, ja rent ud skandaløse Forhold, at Sundhedstilstanden paa Grønland lader uhyre meget tilbage et ønske, ja, i Godhavn Distriktet dør endda hver tredje Grønlænder af Tuberkulose.

Naar der i Statsministerens Sammenligning med danske Forhold siges, at efter gammel Opgørelse i Danmark var hvert tredivte Menneske angrebet af Tuberkulose, medens hvert sekstende Dødsfald skyldes denne Sygdom, maa dette bero paa en Misforstaaelse, da man ikke kan sammenligne Tallet paa de Angrebne med Tallet af Dødsfaldene af alle Sygdomme, derimod kun med de indenfor samme Sygdom. Thi ellers vilde det jo sige, at der døde flere af en Sygdom, end der var angrebet deraf. Under alle Omstændigheder er Dødelighedsprocenten paa Grønland saa høj, at man, hvis der var Tale om Tyrkernes Ligegyldighed overfor et eller andet undertvunget Folk, vilde sige, at de lod de stakkels Mennesker dø som Fluer.

Tvungen Internering bør være Fremtidens Løsen.

Men, som sagt, dette er kun det ene af det meget umulige.

Naar man betænker, hvor mange Havne, man har spækket Jyllands Vestkyst med, er det et aabent Spørgsmaal, om een Havn til Færingerne paa den umaadelige Kyststrækning er nok?

Statsministeren viser i sin Rapport, at han har aabent Øje for Manglerne, man maa da i Vinter venter en hel Række Lovforslag — thi Manglerne er jo nu legio.

For at begynde med det mindste, Affaldet, saa siges det tydeligt, at her gaar umaadelige Værdier til Spilde. Et moderne rationelt udnyttende Hvalkogerier er da ogsaa fra først til sidst indstillet paa at medtage alle Værdier. Her er altsaa langt tilbage.

Det betragtes — og med Rette — som et stort Fremskridt, at Grønlænderne mod Syd har lært at fiske Fisk — i Stedet for at gaa paa Jagt efter en Sæl engang imellem, men da der foruden til Fangsten ogsaa skal benyttes Mandskab til Havnen, til Pakhuse og Lastning o. s. v., er der Mangel paa Arbejdskraft. Fiskerne, Grønlænderne tjener jo mange Gange mere som Fangstmænd end som Havnearbejdere, ingen kan derfor fortænke dem i, at de søger Fiskeriet og ikke Havnearbejdet.

Men herhjemme i Danmark har vi ca. 50,000 Arbejdsløse?

Var der ikke Mulighed for en Afhjælpning af Mangelen i Grønland ved Overførsel af Overskudet i Danmark?

Tør en saadan Tanke ikke fremsættes officielt?

Det er klart, at der er Fremgang. Thi medens Sejlads og Afskibning før besørgetes af smaa Sejlskibe, saa gaar nu ligesaa mange Dampere og Motorskibe i den samme Fart.

Men Fremskridtet bør ikke anvendes som en Dæmper paa Initiativet, det bør tværtimod opmuntre til forøget Intensitet — og snarest mulig.

Rent ud meningsløse er naturligvis Forholdene paa Østgrønland. Naar Danmark efter Adskillelsen med Norge engang for alle har Overhøjhedsret over Grønland, kan dette Forhold ikke ændres, fordi norske Fangstmænd er gaaet i Land og har set deres Interesse i at plaffe løs.

De kære Nordmænd og Islændere, som i ældgamle Dage spildte Landets Kraft paa indbyrdes Stridigheder, akurat som vi selv, har saa travlt med i vore Dage at skyde Skylden for disse Landes sene Udvikling over paa Danmark, skønt hvert Folk selv er Skyld i, naar Timen for dets Indtræden i Nationernes Række oprinder. Det er endnu ikke trængt dybt nok ind i Sjælelivet hos disse Landes Befolkning, at der er en stor Forskel paa at føle sig som et Folk og at være en Nation. Det primitive er Stammen, og Stammens Sammenslutning giver et Folk, men Nation bliver man først, naar man gennem Aarhundreder har skabt en Folkesjæl, der er fælles Udtryk, en Kultur, der er typisk og selvstændig i Samvirke med andre Kulturstater. Norge har naaet dette, men dets omstørfende Fangstmænd er ikke Repræsentanter for Nationen.

De Bryderier, vi har paa Østgrønland, vil forsvinde i samme Øjeblik, det danske Initiativ tager hele Kysten i Besiddelse, saa bliver der simpelthen ikke Plads for Nordmændene og deres Rovdrift.

Det er her, der bør sættes ind. Og saa længe, der er en eneste arbejdsledig Mand i Danmark, bør der være nok for ham i Grønland.

Statsministeren paakalder det private Initiativ. Det har den Mærkelighed, at det er en Social-Demokrat, som fremsætter det, en Mand, der ellers ifølge Partiets Program har maattet lade alle Opgaver og Rettigheder være Sta-

tens. Naar nu den social-demokratiske Regering — og dermed Partiet — er naaet saa langt i historisk og økonomisk Udvikling og Forstaaelse, saa bør det private Initiativ heller ikke holde sig tilbage.

Ja, mere end det. Det private Initiativ har i Øjeblikket en Pligt til at tage mod den udstrakte Haand.

Det er forsent den Dag, Staten selv har taget Teten.

Hvad er Kolonisation? Er det udelukkende som paa Grønlands Vestkyst at skærme de Indfødte og gaa frem i Sneglefart, eller at faa det mest mulige ud af Forholdene — uden at ødelægge de Indfødte.

Statsministeren siger selv, at der ved Grønlands Vestkyst vrimer med fremmede Firskefartøjer, ja, selv helt nede fra Spanien kommer de. Er det da, fordi det er for koldt deroppe, at Danskerne ikke er til at faa ud af Sengevarmen?

Andre Nationer tog deres Tørn i brændende Tropehede. Grønland venter forgæves, fordi der er for koldt.

Medens Hundredtusinder Radio-Anlæg forlyster Menneskene i Danmark, maa de faa danske Pionerer deroppe laane de norske Fangeres Station — dette er jo det glade Vanvid.

Hvem har Ansvar for disse Narrestreger?

Hvem er den Skyldige, som bør fældes? En Hr. Kaptajn Riis-Carstensen, som har ført Godthaab paa Østkysten, er nylig hjemkommen og synes ikke, det var særlig „kollegialt“ af norske Fangere at nægte de danske Fangere at viderebefordre et Telegram om Gods. Her har vi i en Nøddeskal hele Miseren udtrykt:

Thi hvem i al Verden kan betragte de norske Fangere som Kolleger?

Kolleger!

Norske Fangere, som driver Rovdrift paa dansk Territorium — Kolleger!

Grønland er fremdeles Landet med de store Muligheder — og det umulige.

CHRISTIAN BOGØ.





GL. MØNT 4. KØBENHAVN K.  
TELF. CENTRAL 11,995

Bladet *Nordens Hænder*

*og Fjærdens Hænder*

skriver den 2. OKT. 1930

# Grønland og det umulige.

## I

Medens Billedet af Island gennem Historien og Daglivets Beretning er ens, det er Oldtidens Sagaa, Taageøen, der løfter sig som et lysende Fjæld over Havet, saa staar Grønland for vor Bevidsthed altid som det isklare lyse, lokkende Land i Midnatssolens varmen Dagskær, med hvide Fjælde og grønne Border, Enge og Skraaninger. Vi ser for os hele Rækken af Byer og Stationer, fra Syd til det nordligste Thule. Det er som om der paa Vestkysten er trukket en Perlerad af smaa Oaser, hvor der er Muligheder for Livets Ophold, interessante Grønlændere med smalle Øjne, flad Næse og glinsende Kinder bolttrer sig i Kajak i Fjordmundingerne, Sælerne soler sig og Edderfuglene skræpper op, nu og da dukker en fæl Hvalros op og i det fjerne skimtes Vandspringet fra en Hval.

Forlængst er Island sprunget fra Sagaverdenens Tryllekreds til Realiteternes Runddans og Kerraus. Tuskhandel er afløst af Eksport, Skibsfart og Bankvirksomhed, og Sagaernes Eventyr er kronet i Skær af Rigets 1000-Aarsfest. Her er man klar over Mulighederne og tager fat.

Anderledes med Grønland. Her er endnu Tumbleplads for Slædeekspeditioner, og en Snes fremmede Fangstmænd kan boltre sig over Fladerum større end Danmark uden at man opdager det. Og saa kommer Fremskridtet: Grønlænderne er netop vænnet fra Sælen til Torsken, og det har kostet et halvt Aarhundrede!

Statsministeren er netop vendt hjem fra en Inspektionsrejse i

Grønland — vel at mærke paa Vestkysten! Med vanlig Energi har Statsministeren gennemført den lange og anstrengende Tur, har forhandlet og kritiseret, og som den dygtige Mand han er, havde Statsministeren et færdigt Manuskript til Pressen ved Landstigningen indeholdende et udtømmende Billede af Rejsen og dens Resultater. Det fortjener at fremhæves Gang paa Gang, hvor initiativrig Statsministeren er. Mon nogen Forgænger har præsteret noget lignende? Ikke mindre end tre Markedsberetninger af forskellig Art har i Løbet af et Aar set Dagens Lys, hertil kommer en Række Forhandlinger og nu Inspektionsreisen. Statsministeren siger, at der er Fremgang overalt, og at de nuværende Former for Udvikling og Administration er de rigtige, og det er muligt at gennemgribende Reformen ikke kan foretages i Dag og i Morgen.

En helt anden Ting er, om man i Virkeligheden graver dybt nok i Spørgsmaalet Grønland.

Hvad der gælder mod Vest gælder ikke mod Øst, og dog ligger her de store Muligheder i Land paa Jagtens Omraade, som ikke findes mod Vest. Men for at dvæle ved Vestkystens Mangfoldigheder endnu en Stund! Naar hvert sjette Menneske i Grønland dør af Tuberkulose, og hvert tredje Menneske er angrebet deraf, skulde man synes, at hvad man mest af alt burde gøre var at internere den ene Trediedel paa et Sanatorium. Danmark gik foran i Kampen mod Tuberkulosen, vi kan saaledes simpelt hen ikke være bekendt, at lade

denne Sygdom decimere Befolkningen som den gør. Alle andre „Fremskridt“ blegner ved Siden af denne sørgelige Kendsgerning, og Forholdet er saa meget mere grelt, som Luften i Grønland skulde synes egnet til Sanatorieophold.

Ved at isolere de syge kunde man opnaa dels at kurere dem og dels at beskytte Resten. Den kimfri Luft og Livet deroppe afgiver alle Betingelser for en sund Tilværelse, hvorfor da vente en Menneskealder eller to til de forhaandenværende Børnesanatoriets Virkning endelig ad Aare vil kunne mærkes?

Hertil kommer endelig den Omstændighed, at Grønlands Fremskridt mere og mere maales ved dets Eksport. Og indenfor Eksporten har vi Fødevarerne, saltet Torsk, Helleflynder og Fisk i Daaser.

Er det sanitært forsvarligt at have en af smitsom Sygdom fuldkommen inficeret Befolkning beskæftiget indenfor de Omraader, hvor det drejer sig om Fødemidler — eller er det ikke en umulig Situation?

Og kan man sige at dette Resultat af vor udmærkede Kolonisationsevne er godt — eller umuligt?

Men Hygiejnespørgsmaalet er kun en ringe Del af det, som melder sig, naar Talen er om Grønland.

Statsministerens lagttagelser har givet Stof til saa megen Eftertanke, at det bør ikke være nok med lagttagelserne, nu maa Handling følge.

Men herom i næste Artikel.

CHRISTIAN BOGØ



"National Tidende" nr 19.589.

Freitag 29. aug. 1930.

—:—  
**N**orges Sølvræveavls-Forening har besluttet at afholde en Verdensudstilling af Sølvræve i Oslo i Dagene 28.—30. November. Sidste Udstilling, som dog kun var indenlandsk, omfattede 1500 Dyr. Om Canada, der er Norges farligste Konkurrent paa det givne Omraade, vil møde i Oslo eller ej, er Dagens Spørgsmaal. Den norske Indbydelse gaar ud paa, under en „Verdenskonkurrence“ at vise, „at Norge kan maale sig med hvem som helst“. Som om nogen havde at tvivle.  
—:—



*Berting'ske Tidende i 194.  
Lørdag 23. aug 1930.*

# Optræk til Storvask i „Kgl. Sø“.

**De tre „gamle“ Bestyrelsesmedlemmer har  
nedlagt deres Mandater.**

**Der kan ventes en livlig Generalforsamling.**

**S**AMMENBRUDET i Kgl. Sø-Assurance har foreløbig faaet et Efterspil, som vidner om de voldsomme personlige Mod-sætninger, der har gjort sig gældende indenfor det gamle Forsikringsselskab, og som, efter hvad der foreligger, sikkert vil slaa ud i lys Lue paa den kommende Generalforsamling, hvor der skal træffes endelig Bestemmelse om Kompagniets Likvidation.

Tre af Bestyrelsens Medlemmer — den tidligere Formand, Højesteretssagfører *Johs. Stein*, Grosserer *William Malling* og Skibsreder *Oscar Ovesen*, i øvrigt de eneste der var tilbage af den tidligere Bestyrelse, efter at denne i Foraaret blev fornyet — har nedlagt deres Mandater. For Hr. Steins Vedkommende er denne Nedlæggelse motiveret i et Brev — som „Nationaltidende“ har set sig i Stand til at offentliggøre i Morges — til den nuværende Formand, Højesteretssagfører *Aib. V. Jørgensen*, der, efter hvad han oplyser overfor os, først har faaet Brevet i Hænde i Dag.

## Direktør Baastrups Angreb.

Højesteretssagfører Stein udtæder af Bestyrelsen paa Grund af nogle Udtalelser, som Direktør *E. I. Baastrup* har fremsat om sine tidligere Kolleger, der beskyldes for Selvglæde og Arrogance i Stedet for Sagkundskab, samt fordi Kgl. Sø's administrerende Direktør, *Villy Henningsen*, har sluttet sig til et Angreb fra Direktør Thielst, der har sigtet Bestyrelsen for at jage efter „Ben“ uden smaa-lige Hensyn til Kvalifikationer.

„Det er umuligt for mig,“ udtaler Hr. Stein, „at sidde i Bestyrelse eller arbejde sammen med Hr. Baastrup, hvem jeg betragter som ude af aandelig Ligevægt, eller at fungere som Raadgiver for en Direktør af Hr. Henningsens Kaliber, der efter Gang paa Gang at have svigtet Bestyrelsens Tillid, nu aabenlyst slutter sig til usandfærdige Angreb paa den.“

Højesteretssagfører Stein slutter saaledes:

„Da jeg ikke kan anerkende den Op-gørelse, „Baltica“'s Ekspertter har foretaget, men stadig maa mene, at Kompagniet er fuldt solvent, vil jeg heller ikke

kunne underskrive nogen Likvidations-status paa anden Basis, og min Udtrædelse af Bestyrelsen er formentlig ogsaa af denne Grund rigtig.“

## Højesteretssagfører Stein:

**Vi skal nok møde paa General-forsamlingen.**

Den sidste Passus maa forekomme noget mærkelig, eftersom det jo ikke er Bestyrelsen, men de kommende Likvidatorer, der skal underskrive Likvidations-status. Vi har derfor i Dag spurgt Højesteretssagfører Stein, hvorfor han har nedlagt sit Mandat nu, og ikke har ventet, indtil det automatisk vil udløbe paa Generalforsamlingen om en halv Snes Dage.

— Grunden er simpelt hen den, siger Hr. Stein, at vi ikke vil finde os i den Behandling, vi har været Genstand for. Men der er blot ingen, der skal opfatte det som Tegn paa, at vi vil løbe fra vort Ansvar. Vi skal nok møde paa den kommende Generalforsamling og gøre Rede for vore Forhold.

— Hvad sigter De til med Udtalelsen om, at Direktør Henningsen har svigtet Bestyrelsens Tillid?

— Det puser jeg ikke at udtale mig om nu; men det vil der blive rig Lejlighed til at komme ind paa ved den kommende Generalforsamling. I øvrigt vil jeg ikke inden den Tid deltage i mere offentlig Polemik om Sagen.

## Grosserer Will. Malling:

**Personlig Uvilje og Ubehag.**

Vi har endvidere spurgt Grosserer *Will. Malling*, hvorledes han motiverede sin Udtræden.

— Det er rent personlig Modvilje og Ubehag, der har faaet mig til at tage Beslutningen, siger Hr. Malling. Direktør Baastrup har beskyldt mig for at give uartige Svar; og det gør, at jeg ikke vil have noget med ham at gøre. Men det er ikke Meningen, at jeg vil løbe fra mit Ansvar; og vi har jo ogsaa alle stemt for at lade Kompagniet træde i Likvidation.



' Dagbladet ' nr 185.

Freitag 8 aug 1930.

## Danskene og Mygbukta.

Kjøbenhavn, 8. aug.  
Direktør Bastrup som har med «Nanok»-ekspedisjonen på Grønland å gjøre, har idag til en avis fremsatt en del skarpt formede uttalelser mot bemerkninger som fra norsk side er fremkommet om danskernes klager over den private radio i Mygbukta.

**„Det er mere fart i  
nordmennene enn  
i mange danske“.**

— «At nordmennene er uforskammede er en kjensgjerning, sier han, som jeg ikke kan forandre. Men jeg må samtidig innrømme at det er mere fart i dem enn i mange her i landet. At der tales om at vi har lagt oss inn på motstanderen, kan i disse forhold ikke genere «Nanok»-ekspedisjonen. Vi var simpelthen nødt til å sende den op til Grønland innen utgangen av 1920, eftersom der i Danmarks traktat med Norge finnes bestemmelser som vilde ha overtatt de utmerkede distrikter til norske fangstmenn. Det er noe vrøvl at vi ikke utøver regelmessig drift, eftersom ekspedisjonen skal bli der i 3 år .... Uforskammetheter fra norsk side om at jeg intet vet om forholdene der oppe, hviler på det løseste grunnlag. Jeg har nettopp mottatt to telegrammer som gir opplysninger om behandlingen.»

I anlednig av telegrammet igår fra bestyrer Devold i Mygbukta sier direktør Bastrup:

«Jeg må anse det for å være ganske usannsynlig at Jannow skulde ha ønsket å sende 10 sider i telegram. Vi har fra Godthaab radio fått to telegrammer, delvis i kode, det ene via Scoreby Sund, det annet via Reykjavik, og derved fått vite at telegrammer er blitt undertrykt. Det skal forøvrig aldeles ikke være noen hemmelighet at vi ønsker å løse en nasjonal oppgave med «Nanok» og derfor også beklager den sløvheter den danske stat viser ved ikke å bygge en stasjon der oppe.»

1/13.

II, 2.105